

nummer 3
herfst 2026
adviesprijs €9,25

NL

AUTUMN ISSUE

ELLE[®] DECORATION



MINDFUL LIVING

LUXE WONEN IN DE NATUUR,
DUURZAAM DESIGN,
DE LAATSTE KEUKENTRENDS

*en een cityguide vol art &
design in magisch Athene*



EUNE WILLAERT



EUNE WILLAERT



ALEXANDER POPELIER



ALEXANDER POPELIER

NATUUR

ALS BONDGENOOT

ONTWERPER MARTE MEI RUIMT NIET ALLEEN CHEMISCH AFVAL OP MET DE HULP VAN PLANTEN, ZE WEEET DE RESTSTOFFEN OOK NOG EENS TE TRANSFORMEREN TOT *COLLECTIBLE DESIGN*. MET HAAR LAATSTE MEUBELCOLLECTIE HAALT ZE CHEMISCHE PFAS UIT DE BODEM.

tekst LIZA KARSEMEIJER

Linksboven

Keramieken gereedschap uit de serie Polluted Plants to Pottery, op een ondergrond van restmarmar (een samenwerking met SolidNature)

Rechtsboven en

onder Voor haar laatste project Mending Lands ontwikkelde Marte Mei een bio-materiaal van hennep. Daarvan maakte ze buisvormige elementen en tegels, die de basis van diverse objecten vormen

Denk je weleens na over waar het hout van de stoel waar je op zit vandaan komt? In welk bos de boom stond en of die verantwoord gekapt is? En de stalen schroeven waarmee je stoel in elkaar zit? Waar is het ijzererts gewonnen en zijn daar natuurgebieden voor aangetast of is er water voor vervuild? Waarschijnlijk weet je de antwoorden niet, en dat is ook niet zo gek: het productieproces achter de spullen die we kopen, blijft doorgaans verborgen. 'We zijn uit het oog verloren dat grondstoffengebruik littekens achterlaat op een landschap,' zegt ontwerper Marte Mei van Haaster. 'Toch laat elk productieproces een spoor na. Ik probeer juist wel na te denken over dat spoor.'

In het werk van de Amsterdamse ontwerper staat een samenwerking met de natuur centraal. Aan elke meubelcollectie gaat een locatie-specifiek onderzoek vooraf naar hoe ze het landschap beter kan achterlaten dan ze het vond. 'Ik doorloop het designproces eigenlijk van achteren naar voren: in plaats van te bedenken wat ik wil maken en daar materialen en een producent bij te zoeken, begin ik met de vraag: wat heeft het landschap nodig? De stappen die daaruit volgen, leveren een oogst of een restmateriaal op waar ik iets van kan maken.'

IMPACT OP DE NATUUR

Van Haaster begon haar carrière als model en loopt nog steeds regelmatig over de catwalk voor merken als The Row, Givenchy en Jil Sander. Ze volgde een kunstopleiding aan de Rietveld Academie en vormde daarna een kunstduo met haar toenmalige partner. 'We maakten werk over ecologie waar ik nog steeds achter sta, maar het begon wel aan me te knagen dat het zich altijd beperkte tot een tentoonstellingsruimte. Als kunstenaar kun je bewustzijn creëren, maar daar stopt het. Ik wilde concreet impact maken.' Ze koos voor

een master social design aan de Design Academy Eindhoven, waar ze leerde ontwerpen samen met de omgeving. 'Toen ik de kans kreeg een jaar lang voor een stuk natuurgebied in Eindhoven te zorgen, heb ik echt de omslag gemaakt van werken in een galerie naar werken met en op het land. Ik ontwikkelde de Land-Allyship-filosofie, die gaat over ontwerpen met de natuur als bondgenoot. Die filosofie is nog steeds leidend in mijn werk.' Volgens die denkwijze zijn materialen en grondstoffen onderdeel van een continue cyclus, net als de mens zelf. 'Ik haal veel inspiratie uit boeken over het boeddhisme, maar bijvoorbeeld ook uit

Braiding sweetgrass van Robin Wall Kimmerer, over hoe inheemse kennis een aanvulling kan zijn op onze westerse wetenschap en hoe we die kunnen gebruiken om onze relatie met de natuur te herstellen.' Deze denkwijze dwingt haar zich nederig op te stellen, vertelt ze. 'Soms ben ik teleurgesteld als een materiaal er niet precies zo uit komt te zien als ik in mijn hoofd had, dan

moet ik mijn verwachtingen bijstellen: o ja, het ging juist om de samenwerking.' Na haar afstuderen kreeg ze van de gemeente Eindhoven de opdracht om de rivier de Dommel een stem te geven. Dat deed ze vrij letterlijk: ze maakte een instrument van glas dat voorbijgangers via luisterbuizen het geluid van het water laat horen.

'Ik begin met de vraag: wat heeft het landschap nodig? In plaats van: wat wil ik maken?'

GEZOND BOS

Daarna ging ze steeds een stapje verder. Haar kast Companion Species Cabinet, gemaakt tijdens een residentie bij het Oostenrijkse Schloss Hollenegg, bestaat uit beukenhout, dennenhout en keramiek geglazuurd met de houtas van die twee bomen. Beuken en dennen zijn zogenaamde metgezelsoorten: ze gedijen goed als ze naast elkaar groeien. Met het object wil ze laten zien dat ontwerpkeuzes direct invloed hebben op het landschap: een bos is gezond als



Een tafeltje uit de serie
Mending Lands

'Door hennep
in te zaaien
op met PFAS
vervuilde
grond en de
plant daarna
te oogsten,
onttrek je het
aan de bodem'

er meerdere soorten in groeien, maar als ontwerpers alleen een bepaalde houtsoort willen, ontstaan er monoculturen. Zo dreigen de Oostenrijkse bossen verloren te gaan omdat ze bijna alleen uit sparren bestaan en daardoor vatbaarder zijn voor plagen. Voor creatieve broedplaats De Ceuvvel in Amsterdam haalde ze zware metalen uit de bodem door er planten als kleeftkruid en brandnetels op te laten groeien. De geoogste planten worden gedroogd en verbrand, de as die overblijft wordt gebruikt als glazuur voor een servies: de metalen in de as geven het keramiek kleur.

WEG MET DIE PFAS

Haar laatste meubelcollectie, gemaakt van hennep die groeit op door PFAS vervuilde grond en deze zo opschooft, zette haar pas echt op de kaart. Mending Lands, afgelopen zomer te zien bij galerie St Vincents in Antwerpen, leverde haar grootschalige internationale aandacht op. 'Ik denk dat die buzz komt omdat PFAS een bekend probleem is met maar weinig echte oplossingen. Met dit project breng ik driedubbel goed nieuws: we kunnen ervan af, de oplossing is gewoon een plant en met de oogst kunnen we ook nog eens iets moois maken. Die optimistische boodschap, daar hebben mensen in deze tijd wel oren naar.'

PFAS is een verzamelnaam voor chemische stoffen die worden gebruikt in bijvoorbeeld cosmetica, waterdichte kleding en antiaanbaklagen in pannen. Ze worden al sinds de jaren veertig geproduceerd, ook in Nederland. Het probleem is dat ze giftig zijn voor mens en natuur en dat ze via industriële lozingen en consumentengebruik in onze bodem en drinkwater belanden. Daar zijn ze bijna niet meer weg te krijgen – niet voor niets hebben ze de bijnaam *forever chemicals*. Sommige stukken land zijn zo verontreinigd met PFAS dat ze niet bebouwd mogen worden. Tijdens een *artist in residency*-programma in het Zeeuwse Nesse vond Van Haaster een oplossing. 'Door hennep in te zaaien op vervuild land en de complete plant vervolgens te oogsten, onttrek je de PFAS aan de bodem: die zit opgeslagen in de bladeren.' Die worden na de oogst gescheiden van de rest van de plant.

KLAAR VOOR PRODUCTIE

Door de stamvezels te combineren met een plantaardige hars, maakte Van Haaster een biocomposiet. 'We hebben het getest: de PFAS-uitstoot van dit materiaal blijft ver onder de maximum toegestane hoeveelheid.' Omdat het investeren in een mal duur is, ontwierp ze de collectie grotendeels uit één modulair element waarmee verschillende objecten gemaakt kunnen worden, zoals een spiegel, wandplank en tafel. 'Mijn intentie is altijd geweest om mensen over te halen met een mooi en schaalbaar object, waar het verhaal erachter complementair aan is, in plaats van mensen het verhaal vertellen en dan als toepassing alleen een *sample* te kunnen laten zien, waarvan het nog maar de vraag is of het schaalbaar is,' legt Van Haaster uit. 'Dat betekent ook dat ik een hele productieketen moest opzetten en het product moest testen op veiligheid. Maar dat maakt het tegelijkertijd interessant, want het zijn uitdagingen waar je ook mee te maken krijgt als het echt in productie zou gaan. En dat is wel mijn doel.' Ook het gecontamineerde blad kreeg een bestemming in een ander biocomposiet, dat weliswaar veilig is maar dat niet wordt gebruikt voor consumentenproducten. De objecten die Van Haaster er wel mee maakt, zijn bewust massief: zo slaan ze een maximale hoeveelheid PFAS op – of zoals Van Haaster het noemt, 'PFAS-kluisjes'. 'De toepassing hiervan zie ik voor me binnen een grote organisatie die zicht kan hebben op de cyclus en *end-of-life* van deze objecten.'

SLAGKRACHT

Haar volgende stap is dan ook het vinden van een investeerder. Dat kan bijvoorbeeld een gemeente, ministerie of projectontwikkelaar zijn dat een stuk vervuilde grond heeft waar ze op willen bouwen. 'Ik zou het interessant vinden samen te werken met Rijkswaterstaat: zij slaan dan twee vliegen in één klap, want ze krijgen er niet alleen schone grond voor terug, maar ook een materiaal dat bijvoorbeeld toegepast kan worden in lantaarnpalen, verkeerspaaltjes en geluidswanden.' Maar als Ikea haar belt om dit project verder uit te rollen, zegt ze ook geen nee. 'Zolang ik kan werken op een manier waar ik achter sta, werk ik graag samen met dat soort grote bedrijven, want die hebben veel slagkracht,' legt ze uit. 'Met de *collectible* objecten die ik nu heb gemaakt, hebben we een heel veld PFAS-vrij kunnen maken. Moet je nagaan hoeveel land we zouden kunnen opschonen met een collectie voor Ikea: dat is het absoluut waard.'

martemei.com